

»UČVRSTI SVOJU BRAĆU« (Lk 22, 32)

Uvečer 16. listopada 1978., nakon nestrpljiva iščekivanja i promašenih prognoziranja tko će biti nasljednik pape Lucianija, svijet se u isto vrijeme iznenadio i uzradovao. Izbor poljskog kardinala Karola Wojtyła za Vrhovnog svećenika čini nam se značajnim događajem ne samo u povijesti Crkve nego i čitavog čovječanstva. Iako smo još suviše blizu tom događaju da bismo ga mogli procijeniti u svoj njegovoj znakovitosti, ipak mislimo da se o njemu već sada mogu izreći neke refleksije.

Prije svega, tim je izborom prekinuta tradicija pape Talijana, koja je trajala preko 450 godina, a činilo se da će se i produljiti. Taj je izbor pokazao također hrabrost i vitalnost Crkve, i to one institucionalne, za što je mnogi više nisu smatrali sposobnom. Iako je istina da »u Crkvi nema stranaca«, ipak to treba i na djelu pokazati. Postoje, naime, dugo potvrđivane i hvaljene tradicije i ako ih se želi napustiti, treba imati smjelosti da se zaplovi na pučinu, u nepoznate i nesigurne vode. I dok mnogi politički i socijalni sustavi pokazuju gotovo posvuda znakove imobilizma i skleroze, nesposobni da se renoviraju. Crkva je ovim izborom, unatoč svojoj dvotisućljetnoj dobi — kako mnogi naglašavaju, pokazala da je još uvijek najmlađa institucija. I jer svojim katolicitetom i univerzalitetom nadilazi granice i kulture, obraćajući se svakom čovjeku i cijelom čovječanstvu, ovaj je izbor čini više vjerodostojnom. I upravo ta vjerodostojnost je ono najvažnije. Danas su svi kršćani pozvani da se pokažu vjerodostojni više djelima i životom nego riječima. Više nego dokumenti i programatski govori, premda su potrebni, na značenju dobivaju konkretne geste koje nose u sebi vrijednost simbola. Ima stvarnosti koje su shvatljive jedino u jeziku simbola: *božanska* i *ljubav* na prvom mjestu.

Posljednji su pape nastojali da budu sve manje suvereni, sve manje izražaj Crkve izgubljene u hijerarhijskoj dimenziji, zabrinute i uvučene u vremenita zbivanja, bogate i moćne zemaljskim dobrima i sigurnostima, a sve više pastiri, vođe Božje Crkve za ljude i među svim ljudima, prožeti Kristovim Evanđeljem koje treba živjeti i naviještati svijetu.

Ivan Pavao II. već po svome porijeklu stavlja se na tu trasu. Izabran je između biskupa koji se brinu za duše, bliz svojim dugogodišnjim iskustvom nadanjima i težnjama današnjem čovjeku; dolazi iz naroda koji je svijetu najviše poznat po svome trpljenju i povijesnim tragedijama, dostojanstveno i bolno življenjima; iz zemlje gdje konfrontacija Crkve i

vladajuće ideologije nije samo akademska rasprava nego svagdanja stvarnost začinjena dijalogom i ustrajnošću, napokon iz zemlje gdje je Crkva na granice slobode omeđene režimom odgovorila »usredotočenjem« na ono »jedno potrebno« i »siromašnim sredstvima« Evanđelja učinila od poljskog katolicizma jednu od najživljih i najautentičnijih kršćanskih zajednica, bez obzira na teškoće u kojima mora živjeti.

Uostalom, ne gledajući na osobne kvalitete čovjeka Wojtyła, kršćanin bi morao znati tko u svijetu i u Crkvi vrijedi pred Bogom i od koga — prema Lukinu evanđelju — dolazi spasenje: od onih koji za svijet ne vrijede mnogo, koji nemaju moći.

Ima indikacija ili, bolje, intuicija o kojima bi se moralo reći da nisu samo puki simboli. A ima simbola »različitosti«, odnosno »drugosti« Crkve, koji se ne mogu svesti na povijesne i sociološke vidike. I upravo sada, kad su se iznevjerila sva diplomatska i politička nagađanja i predviđanja, kad je iznenađenje »pogodilo« čitav svijet, upravo sada jasnije dolazi do izražaja ta »različitost« i »drugost« Crkve ne samo u dubinama njezina života, nego i u njezinoj institucionalnoj stvarnosti i u njezinu vrhu; »različitost« i »drugost« koje se ne daju svesti na uobičajene i ekskluzivne sheme našeg vremena. Prisutnost Crkve i njezina aktivnost nose doduše veliku političku i diplomatsku težinu, ali se ne iscrpljuju u toj dimenziji. Što Ivan Pavao II. potječe iz komunističke zemlje, to podržava nadu katolika istočnih zemalja u pozitivan razvoj odnosa Crkve i vlade tih zemalja.

Danas smo svjedoci obnove vjerskog života. Kad čovjek pravi vjerski izbor, onda traži smisao onog »alternativnog«, što naše vrijeme, siromašno vrijednostima i perspektivama, često ne zna i ne može dati. Povijest će pokazati da li je Crkva ovim izborom znala dati uvjerljiv i efikasan znak svoje singularne »drugosti«, svoje snage novosti i nikad nezagušene mladosti, unatoč svojoj dugotrajnosti i bremenu tradicije.

Oduševljenje i jedinstvo koji su izbili na površinu poslije ovog izbora, mogli bi biti znak da su ljudi našeg vremena prepoznali u događajima, izborima i gestama ovih dana mnoge stvari prema kojima, možda, potajno teže iz dubine svoga bitka.

Objektu te duboke ljudske težnje papa Ivan Pavao II. dao je u svom govoru od 22. listopada 1978. ime *Krist*. Jak svojom vjerom i poslanjem da navijesti Onoga koji je za mnoge »Nepoznati Bog«, papa Wojtyła je pozvao sve ljude da se otvore Kristu, jedinom nosiocu »vijesti nade, spasenja i potpune slobode«: »Ne bojte se! Otvorite, štoviše, rastvorite širom vrata Kristu. Njegovoj spasiteljskoj moći otvorite granice država, ekonomske i političke sisteme, široka polja kulture, civilizacije, razvitka. Ne bojte se! Krist zna 'što je u čovjeku'. Samo on zna. Danas, kao i često, čovjek ne zna što sve nosi unutra, u dubini duha, u svom srcu. Tako je često nesiguran u smisao svoga života na zemlji. Pun je sumnje koja prelazi u razočaranje. Dopustite, dakle, — molim vas, zaklinjem vas s poniznošću i povjerenjem — dopustite Kristu da govori čovjeku. Samo On ima riječ života, da, života vječnoga.«